Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Rok VII Wilno, dn. 25 czerwca 1933 r. Nr. 12

WIADOMOŚCI
ARCHIDIECEZJALNE WILEŃSKIE

DWUTYGODNIK KAPŁAŃSKI

PRENUMERATA:
Rocznie 15 zł.
Półrocznie 8 zł.
Nr. pojed. 80 gr.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:
Wilno, zaułek Bernardyński 6 m. 1
Konto P. K. O. № 80.883 lub 81.418
Chrześcijański Bank Spółdzielczy
na Antokolu w Wilnie.

OGŁOSZENIA:
1/1 strona 48 zł.
1/2 strony 24 zł.
1/4 strony 12 zł.
1/8 strony 8 zł.

Agnoscite quod agitis: imitamini quod tractatis. *Pont. Rom.*

TREŚĆ ZESZYTU.

Rok VII Wilno, dn. 25 czerwca 1933 r. Nr. 12

WIADOMOŚCI
ARCHIDIECEZJALNE WILEŃSKIE

DWUTYGODNIK KAPŁAŃSKI

PRENUMERATA:
Rocznie 15 zł.
Półrocznie 8 zł.
Nr. pojed. 80 gr.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:
Wilno, zaułek Bernardyński 6 m. 1
Konto P. K. O. № 80.883 lub 81.418
Chrześcijański Bank Spółdzielczy
na Antokolu w Wilnie.

OGŁOSZENIA:
1/1 strona 48 zł.
1/2 strony 24 zł.
1/4 strony 12 zł.
1/8 strony 8 zł.

Agnoscite quod agitis: imitamini quod tractatis. *Pont. Rom.*

DZIAŁ URZĘDOWY.

ZARZĄDZENIA STOLICY APOSTOLSKIEJ.

Lekcja IX o św. Gabrjelu od Matki Boskiej Bolesnej.

DIE 27 FEBRUARII

S. GABRIELIS A VIRGINE PERDOLENTE CONFESSORIS.

Lectio IX legenda iuxta Rubricas.

Gabriel, Assisii in Umbria natus, et Franciscus ob Seraphici civis memoriam vocatus, egregiam animi indolem ostendit. Adolescens, quum miserentis Dei munere, eum ad perfectiorem vitam iamdudum invitantis, in morbum incidisset, saeculi vanitatem fastidire cepit. Institutum Clericorum a Passione amplectens, Gabriel a Virgine Perdolente maluit appelari ad eiusdem gaudiorum et dolorum memoriam perpetuo recolendam. Ipsam omni obsequii genere percolere, praesertim confectam afflictamque Jesu cruciatibus tam dolenter contemplari solebat, ut vim lacrimarum profunderet. Illibatum virginitatis florem retinuit, et suae sodalitatis asperitate usus, plane mundo crucifixus, unice Deo vixit. Ita brevem vitae cursum omnium virtutum exercitatione conficiens, caritatis incendio verius quam vi morbi consumptus, divinaeque Matris ope recreatus, ad Superos evolavit anno millesimo octingentesimo sexagesimo secundo. Eum deinceps Pius Papa Decimus beatorum, Benedictus vero Decimusquintus Sanctorum numero accensuit, et Pius Undecimus eius Officium et Missam ad universam Ecclesiam extendere dignatus est.

URBIS et ORBIS

Sanctissimus Dominus Noster Pius Papa XI, referente infrascripto Domino Cardinali, Sacrae Rituum Congregationi Praefecto, suprascriptam lectionem contractam, in festi S. Gabrielis a Virgine Perdolente commemoratione recitandam, rite revisam approbavit et benigne concessit: servatis de cetero rubricis. Contrariis non obstantibus quibuscumque. — Die 8 Martii 1933.

(L. S.) C. Card. Laurenti, *Praefectus.*

A. Carinci, *Secretarius.*

(*Acta Ap. Sedis*, t. 25, str. 168).

Dekret, nadający odpusty pobożnej praktyce „Godziny Świętej".

Już oddawna wprowadzony został i znacznie rozszerzony wśród ludu chrześcijańskiego pobożny rodzaj modłów, który pospolicie się nazywa „Godziną Świętą", a który przedewszystkiem zmierza do tego, aby obudzić w pamięci wiernych Mękę i Śmierć Jezusa Chrystusa i tak ich zachęcić do rozważania i uczczenia najgorętszej jego miłości, którą powodowany ustanowił Boską Eucharystję, jako pamiątkę swej Męki, aby jak za własne tak i innych ludzi grzechy pokutowali i przepraszali.

Dlatego Jego Świątobliwość Ojciec św. Pius XI, z Bożej Opatrzności Papież, gdy niedawno zapowiedziany Rok Święty dziewiętnastego stulecia odkupienia rodzaju ludzkiego nie w inny sposób chciał rozpocząć, jak biorąc udział w tego rodzaju uroczystem nabożeństwie i modłach w Bazylice Watykańskiej, korzystając z tej okazji, na audjencji, udzielonej niżej podpisanemu Kardynałowi Penitencjarzowi Wielkiemu w dniu 18 marca 1933 roku, tę przebłagalną praktykę wzbogacić raczył następującemi odpustami:

1. Zupełnym wszystkim wiernym, którzy po dobrej Spowiedzi i Komunji św. wezmą udział przez całą Godzinę w tej pobożnej praktyce w jakimś kościele albo w kaplicy publicznej lub półpublicznej, o ile prawnie z niej korzystać mogą.

2. Cząstkowym zaś dziesięciu lat tym, którzy przynajmniej z sercem skruszonem publicznie lub prywatnie to uczynią.

Niniejsze ma znaczenie wieczyste, bez ogłoszenia Listów Apostolskich oraz bez względu na jakiekolwiekbądź przeciwne zarządzenia.

Dan w Rzymie w siedzibie św. Penitencjarji, dn. 21 marca 1933 roku.

(L. S.) W. Kard. Lauri *Penitenc. Wielki.*

I. Teodori *Sekretarz.*

(*Acta Ap. Sedis*, t. 25, str. 171).

Dekret, nadający odpust wezwaniu do Najśw. Zbawiciela.

Dnia 23 marca 1933 r.

Jego Świątobliwość Ojciec św. Pius XI, z Bożej Opatrzności Papież, na audjencji niżej podpisanemu Kardynałowi Penitencjarjuszowi Wielkiemu udzielonej, łaskawie nadać raczył odpust cząstkowy trzystu dni do uzyskania wiernym, ilekroć odmówią przynajmniej ze skruszonem sercem wezwanie: „Te ergo quaesumus, tuis famulis subveni, quos pretioso Sanguine redemisti". Powyższe ma znaczenie wieczyste bez ogłoszenia Breve. Bez względu na jakiekolwiekbądź przeciwne zarządzenia.

(L. S.) W. Kard. Lauri, *Penitenc. Wielki.*

I. Teodori, *Sekretarz.*

(*Acta Ap. Sedis,* t. 25, str. 172).

ZARZĄDZENIA ORDYNARJATU ARCYBISKUPIEGO.

W sprawie tłumaczenia wypisów z ksiąg metrykalnych na obszarze b. zaboru austrjackiego.

KURJA METROPOLITALNA WILEŃSKA.

Wilno, dn. 24. V. 1933 r. Nr. 12.942.

Kurja Metropolitalna Wileńska podaje do wiadomości PWW. Księży Proboszczów pismo p. Ministra Sprawiedliwości do JE. Sekretarza Episkopatu Polski z dn. 6 kwietnia 1933 r. Nr. I. U. 2322/33, wywołane sprawą, wynikłą na terytorjum diecezji przemyskiej w sprawie przekładu na język polski odpisów metrycznych z języka łacińskiego, nast. treści:

„W odpowiedzi na pismo z dn. 13 marca b. r. Nr. 247/33, mam zaszczyt oznajmić, że nadzór nad prowadzącymi księgi aktów stanu cywilnego na obszarze b. zaboru austrjackiego należy do władzy administracyjnej, wobec tego Ministerstwo Sprawiedliwości nie upatruje podstawy prawnej do wydania zarządzenia, by księża przy wydawaniu wypisów z ksiąg metrykalnych, prowadzonych w języku nie polskim, sporządzali obok wypisu tekstu oryginalnego tłumaczenie na język polski oraz poświadczali zgodność z oryginałem; zarządzenie co do pomieszczania obok tekstu oryginalnego tłumaczenia na język polski, zdaniem Ministerstwa Sprawiedliwości, mogłoby wyjść w każdej poszczególnej diecezji od Biskupa Ordynarjusza, któremu kano-

nicznie podlega duchowieństwo diecezji; co się zaś tyczy zarządzenia, by sądy przyjmowały sporządzane przez księży tłumaczenia wypisów z akt metrykalnych za dowód, to wydanie takiego zarządzenia Ministerstwo Sprawiedliwości uważa za zbędne, nie można bowiem przesądzać, że sądy nie będą nie uznawały tłumaczeń, dokonanych przez księży, a to z uwagi, że tłumaczenia sporządzone zostały przez osoby, które z urzędu obowiązane są znać język, w którym prowadzą księgi metrykalne. *(—) Sieczkowski* Podsekretarz Stanu".

Ks. J. Ostreyko
w/z Kancl. Kurji.

Dekret o zmianie granic parafij: Kobylnik i Szemetowszczyzna.

ROMUALDUS JAŁBRZYKOWSKI
Dei et Sanctae Sedis Apostolicae gratia
ARCHIEPISCOPUS - METROPOLITA VILNENSIS
S. Th. M.

In perpetuam rei memoriam.

Gregis Nobis commissi saluti instantes eiusque animarum malis mederi cupientes, attenta locorum conditione, auditis, quorum interest, col. *Mokrzyca* et *Czarnieniec,* hucusque pertinentes ad parochiam in *Kobylnik,* cum suis incolis et familiis a praedicta parochia auctoritate Nostra ordinaria, ad tramitem Codicis J. C. (c. 1427), separamus et ad ecclesiam parochialem in *Szemetowszczyzna* adscripta esse declaramus et statuimus.

In quorum etc.

Datum ex aedibus Curiae Metropolitanae Vilnensis. Vilno, die 29 m. Maii 1933 a. N. 13.000.

X. A. Sawicki, Cancellarius. (L. S.) *† R. Jałbrzykowski* Archiepiscopus-Metropolita.

W sprawie urzędowej korespondencji władz i zarządów kościelnych.

KURJA METROPOLITALNA WILEŃSKA
Wilno, dn. 1. IV. 1933 r. № 13.116.

Kurja niniejszem podaje do wiadomości odpis pisma, nadesłanego do Kurji Arcybiskupiej Gnieźnieńskiej przez Min. W. R. i O. P. dn. 11 czerwca 1930 r. Nr. VI. R. K. 5180/29 do Ministerstwa Poczt i Telegrafów w Warszawie (odpowiedź na pismo 11. IX. 1929 r. Nr. V. 3322/V.) nast. treści:

„W odpowiedzi na pismo Ministerstwo oznajmia, że uważa, iż: a) urzędom i agencjom pocztowym przysługuje prawo kontroli nadawanych w stanie otwartym, zwolnionych od opłat pocztowych przesyłek pod względem treści; b) władze i urzędy kościelne mogą wysyłać jako przesyłki, zwolnione od uiszczania opłat pocztowych, wszystkie sprawy, leżące w ich zakresie działania na zasadzie ustaw państwowych, a w szczególności Konkordatu. O ile zatem chodzi o wyszczególnione w załączniku powyższego pisma Ministerstwa Poczt i Telegrafów konkretne wypadki, to zawiadomienia o nauce religji, o zebraniach rady kościelnej czy parafjalnej, o godzinach nabożeństw, winny być niewątpliwie wolne od opłaty; natomiast korespondencja w sprawie stowarzyszeń, któremi dany duchowny się zajmuje, nie może z tego przywileju korzystać. (—) Dyrektor Departamentu *Fr. Potocki*".

Ks. J. Ostreyko
w/z. Kancl. Kurji.

W sprawie przesyłek w wyłącznym interesie adresatów.

KURJA METROPOLITALNA WILEŃSKA
Wilno, dn. 19. VI. 1933 r. № 13.078.

Stosownie do p. *d*, ust. 2, art. 23 ustawy o poczcie, telegrafie i telefonie (Dz. U. R. P. N. 12, 1931 r. poz. 57), urzędowe przesyłki pocztowe w wyłącznym interesie adresatów, niezwolnionych od opłat pocztowych, podlegają pojedyńczej zwykłej opłacie pocztowej, ustanowionej dla danego rodzaju przesyłek pocztowych, opłatę tę uiszcza adresat przy odbiorze przesyłki. — Stosownie do Rozporządzenia Ministra Poczt i Telegrafów z dn. 21. V. 1931 r. (Dz. U. R. P. N. 56 z 1931 r. poz. 452) przerzucenie opłaty na adresata ks. ks. Proboszczowie uskuteczniają pieczątką na kopercie: „Sprawa urzędowa w wykonaniu poruczonego zakresu działania — opłatę uiści adresat".

Ks. J. Ostreyko
w/z Kancl. Kurji.

Adnotacje w wojskowych dokumentach osobistych o zawieraniu małżeństw.

KURJA METROPOLITALNA WILEŃSKA
Wilno, dn. 19 czerwca 1933 r. № 13.442.

Kurja Metropolitalna Wileńska podaje do wiadomości i zastosowania pismo Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z d. 18.V. 1933 r. Nr. Wojsk. E. 4/1/1, skierowane przez Starostwo Grodzkie Wileńskie 12. VI. 1933 r. L. D. A. I-o, następującej treści:

„Do Panów Wojewodów (wszystkich) i Pana Komisarza Rządu m. st. Warszawy. — Ministerstwo Spraw Wewnętrznych komunikuje, że niektóre urzędy stanu cywilnego w dalszym ciągu umieszczają w wojskowych dokumentach osobistych podoficerów i szeregowych rezerwy (posp. rusz.) wpisy o zawarciu związku małżeńskiego przez wymienione osoby. — Ponieważ w kwestji tej wydane już zostało zarządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dn. 8. IV. 1930 r. Nr. Wojsk. 665/1 (zb. Zarz. M. S. Wewn. str. 640), przeto Ministerstwo Spraw Wewnętrznych raz jeszcze prosi o wyjaśnienie urzędnikom stanu cywilnego, że w celu utrzymania właściwego charakteru wojskowych dokumentów osobistych, w dokumentach tych nie należy uskuteczniać żadnych adnotacyj, czy też wpisów, dotyczących zawarcia związków małżeńskich podoficerów i szeregowych rezerwy bądź też pospolitego ruszenia. — *Wyszyński mjr.* Szef Biura Wojsk."

Ks. J. Ostreyko
w/z. Kancl. Kurji.

RUCH PERSONALNY.

Na mocy zarządzenia JE. Księdza Arcybiskupa-Metropolity Wileńskiego w składzie osobistym Duchowieństwa zaszły nast. zmiany:

Ks. Norbertowi Budziłasowi, prob. w Konstantynowie (Baryły), zlecono organizację parafji w Woropajewie dn. 1. IV. 1933 r. N. 12.176.

Ks. Stanisław Huniewicz na wł. prośbę zwolniony ze stan. prob. w Wasilkowie dn. 28. IV. 1933 roku N. 12.487.

Ks. Witold Szyksznel na własną prośbę przeniesiony z prob. w Olkienikach na prob. do Oran, dn. 29. V. 33 r. N. 13.004.

Ks. kan. Klemens Malukiewicz, dziekan trocki, przenies. na probostwo do Olkienik z pozostawieniem na urzędzie dziekana, dn. 29. V. 32 r. N. 13.004.

Ks. Stanisław-Samuel Tracewski, prob. w Landwarowie, na prob. do Trok, dn. 29. V. 33 r. N. 13.005.

Ks. Stefan Dobrowolski, wikarjusz w Ostrej Bramie, na prob. do Konstantynowa (Baryły), dn. 29. V. 33 r. N. 13.006.

Ks. Bolesław Korń, wik.-adjutor w Wasilkowie, na prob. do Mikielowszczyzny, dn. 1. VI. 33 r. N. 13.128.

Ks. Antoni Gajlewicz, prob. w Mikielowszczyźnie, na prob. do Wasilkowa, dn. 1. VI. 33 r. N. 13.129.

Ks. Antoni Szymelun, prob. w Rotnicy, mianowany kanonikiem honorowym Bazyliki Metr. Wileń., dn. 13. VI. 33 r. N. 13.348.

Ks. Tadeusz Sieczka, rektor kośc. w Jaszunach, na rektora kosc. Plebanja (dek. wilejski), dn. 20. VI. 33 r. N. 13.228.

Ks. Apolinary Alexandrowicz, mian. wik. w Wiszniewie, dekanatu wiszniewskiego, dn. 20. VI. 1933 r. N. 13.458.

Ks. J. Ostreyko
w/z Kancl. Kurji.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

O WSPÓLNOCIE CHRYSTUSOWEJ.

Cieszyć się należy, że oddawna niepokojąca umysł i serce niejednego kapłana myśl o tem, jak wyjść z coraz trudniejszej w obecnych czasach, zarówno pod względem moralnym, jak i materjalnym, sytuacji wielu naszych współbraci, znalazła swój wyraz w dążeniu do jej rozwiązania przez przyszczepienie i na nasz grunt t. zw. wspólnoty kapłańskiej. Otóż, jeśli prawdą jest że idea życia wspólnego kapłanów świeckich już oddawna i z wielkim pożytkiem mogłaby i u nas być stosowaną, to jednak wspólnota w pełnem słowa znaczeniu, zważywszy warunki pracy parafjalnej w naszej archidiecezji, na szerszą skalę nie da się na razie zrealizować. Powyższą trudność przewidują zresztą reguły zrzeszeń kapłanów świeckich w krajach, gdzie już one istnieją. We Francji np. zaznacza się wprawdzie silna tendencja do zrzeszania się kapłanów, należących do wspólnoty, nawet pod jednym dachem, niemniej jednak reguła życia wspólnego księży diecezji Aix, na pierwszych stronicach umieszcza następującą znamienną uwagę: „To, co stanowi istotę życia wspólnego, mówi Gaduel — autor żywotu czcigodnego Bartłomieja Holzhausera — założyciela wspólnoty kapłanów świeckich, to nie jest być zebranymi w wielkiej liczbie pod jednym dachem; mogłoby to bowiem stanowić tylko materjalne skupienie osobników, nie tworzących prawdziwej wspólnoty. Istotą i zasadą życia wspólnego, czyli to, co je tworzy i utrzymuje, to jest posiadanie i stosowanie się do wspólnej reguły, to jest — mieć ducha, cel i interesy wspólne; to jest, jednem słowem — tworzyć rodzinę, w której się ma ojca, braci, serca kochające, gdzie się jest pewnym, że się znajdzie zawsze oparcie i pomoc. Wówczas, choćby się było zmuszonym żyć samotnie nawet przez lat kilka, nie jest się dlatego osobą prywatną, odosobnioną i bez oparcia; jest się częścią pewnej całości, członkiem wspólnoty. Czy św. Franciszek Ksawery, nawet kiedy był samotny na oceanie, nie był pomimo to członkiem swojego zakonu?“ [1]).

Z powyższych słów wynika, że w zrzeszeniach kapłanów francuskich największy nacisk kładzie się na jednakowy sposób życia, na wspólną regułę, czyli na to, co stanowi duszę wspólnoty; materjalne zaś skupienie uzależnia się od warunków pracy, w których kapłani zrzeszeni się znajdują.

---

[1]) Abbés Mazel et Chalve, *La vie commune dans le clergé diocésain*, s. 25. Patrz również ss. 44—50.

W Niemczech, gdzie wspólnota kapłańska, pod nazwą: *Unio apostolica sacerdotum saecularium,* szeroko jest rozgałęziona, bo w piętnastu diecezjach aż 4.000 członków obecnie licząca, życie kapłanów zrzeszonych samotne uważa się za równie normalny stan jak i wspólne [1]). To też i u nas wspólnotę kapłańską, czy, jak kto chce, wspólnotę Chrystusową, należy pojmować w znaczeniu szerszem. Nie wyklucza to wcale potrzeby stworzenia pewnej liczby domów, czy parafij, gdzieby pragnący należeć do wspólnoty kapłani, czy alumni, mogli się do przyszłej pracy zrzeszonej zaprawiać, lub już do niej należący — w niej duchowo i praktycznie się podtrzymywać. Stworzenie natomiast podobnych warunków bytowania dla wszystkich zrzeszonych kapłanów, z wielu i nieposlednich względów, graniczy z utopją.

Ale jak w takim razie utrzymać samą istotę wspólnoty? Dotychczas zarówno w naszym kraju, jak i zagranicą znane zrzeszenia kapłanów świeckich urzeczywistniają tę jedność duchową przez skrupulatne prowadzenie t. zw. *ratio mensis,* która kładzie nacisk przedewszystkiem na życie wewnętrzne zrzeszonego, nie pomija atoli i jego spraw materjalnych. Odnotowuje się w niej codzień wieczorem, o ile się było wiernym obranej regule; na początku zaś następnego miesiąca wysyła się ją do właściwego przełożonego, który, poczyniwszy w miarę potrzeby uwagi lub wskazówki, odsyła z powrotem. I to już wszystko? — Nie, w ten sposób urabia się tylko wartość moralną poszczególnych kapłanów; rozmach zaś w pracy apostolskiej, jej rodzaj oraz sposób zabierania się do niej określa reguła, dostosowana do potrzeb i ducha czasu.

Dla zorjentowania się w rzeczy będzie tu podana w tłumaczeniu reguła wspólnoty kapłanów francuskich w diecezji Aix.

X. W.

Na nowych szlakach duszpasterstwa wiejskiego.

(Dok.) (6)

Wreszcie uwaga: przeciwnicy planowej spowiedzi nie uznają prawdy bardzo widocznej, że lud choć jest konserwatywny, niezwykle szybko zorjentować się potrafi, czy reforma jest dla niego korzystna, czy nie.

Jeśli gdzie są dwory, a zwłaszcza niechętne kościołowi,

---

[1]) *Regula generalis unionis apostolicae saecularium sacerdotum,* Glogau 1906, s. 3—4; 26—38. P. ulotkę *Unio apostolica* przez M. Jüttnera, Glogau 1933 r.

służbę folwarczną spowiadam w niedzielę. Innych penitentów nie.—W niedzielę o 9 trzeba ludzi przygotować do Komunji św. i pomodlić się z nimi po Komunji. — A przyjdą do Komunji prawie wszyscy wyspowiadani w ubiegłym tygodniu, bo mi to po spowiedzi przyrzekli.

A rekolekcyj nie robić? — W duszpasterstwie wiejskiem — nie! Przy planowej spowiedzi każdy miał jednodniowe rekolekcje. A gdy się urządza 3-dniówki, i tak każdy przychodzi tylko na jeden dzień. — Prawda?

7. *Z cyklu uroczystości okolicznościowych.* — Aby papież nie mieszkał w wyobraźni prostaczej w chmurach, a Biskup—za górami i Proboszcz, iżby się nie stał zwykłym „obszarnikiem", czy „egzekutorem", skutecznie zaradzą — *Dnie:* a) Papieskie, b) Biskupie, c) Proboszczowskie. a) Imieniny, koronacja, dzień 29 czerwca — ipsa die (bo, że w niedzielę święto „wie dziad i baba"), z udziałem obowiązkowym Stowarzyszeń, Władz, Bractw na nabożeństwie pełnem światła i dzwonów. b) Imieniny, prekonizacje biskupie — „ditto". c) Imieniny Proboszcza. — Uzasadnienie: Lokalny reprezentant Hierarchji. Szafarz łask. Asystent świeckiego apostolatu. Lud powinien go znać, szanować, cenić, wspierać modlitwą. Bez żenady trzeba o tem mówić, tak, jak to często robi największy nasz prasowy przyjaciel: „*Przewodnik Katolicki*".

8. *Dnie Stowarzyszeń.* — Z niezwykłą solennością celebrować i mówić należy 6 stycznia (Misje), 2 lutego („Trzeźwość"), 11 sierpnia (patronka główna Unji Żywego Różańca — św. Filomena) i znowu w październiku Dzień Misyjny i święto Chrystusa-Króla oraz święta dla SMP. Tu mamy wyraźne regulaminy i pomoce. Na listopad dzień św. Józafata wykorzystywam dla Misyj Wewnętrznych — na terenie parafji, tak jak 3 grudnia — doroczne zebranie Papieskiego Dzieła Rozkrzewiania Wiary — w parafji.

9. *Dnie katolickie.* — Z uwagi na to, że lud kresowy za „święte i bezrobotne" uważa dnie całej Oktawy Bożego Naro dzenia, doskonale nadają się one na *dnie katolickie* w parafji. Warto o tem pomyśleć.

Dzień 27 grudnia. — „Iste est Joannes, qui supra pectus Domini in coena recubuit... qui cum mulieribus non est coinquinatus... virgo est enim". Atmosfera tego dnia — św. Jana — bardzo sprzyja, aby zwołać dorosłą młódź żeńską i męską w masie — do kościoła.

Dzień 29 grudnia — przeznaczyć dla kobiet. Urobiona mło-

dzież i niewiasty zniewolą mężczyzn, zazwyczaj ociężałych, że na *30 grudnia* ruszą i oni do apelu...

Porządek kazdego dnia: o 9 rano dzwony, *Kiedy ranne* i *Bóg się z Panny narodził.* Ambona: „Choć w dniu wigilijnym dzieliłem się Opłatkiem z częścią parafjan, dziś w duchu pragnę się i z Wami podzielić“... Życzenia stanowe. To „wyjście“. Stąd asumpt do omówienia łączności danego stanu z proboszczem. Jakie były punkty styczności? Co nas dzieliło? Zakończenie: ofiarujmy to wszystko we Mszy Bogu przez Jezusa — Ofiarnika naszego. Cicha Msza św. Śpiew całego kościoła. Przerwa 20-minutowa. Po przerwie: kazanie stanowe. Po kazaniu rozdawnictwo *broszur i ulotek.* We drzwiach dwa stoliki „ofiarne“ i rozdający prasę. Proboszcz dziękuje za przybycie — raz jeszcze życzy wesołych świąt i przez „N. b. pochwalony“ kończy ten *Dzień*, z którego sam ma radość, a lud — zadowolenie i odnowienie ducha.

10. *Unje Kół Żywego Różańca.* — Kto osobiście bywa obecny przy zmianie „tajemniczek“ w *trzecią* (nie, jak mylnie czynimy: w pierwszą!) niedzielę (stosownie do regulaminu *Ustawy Unji K. Ż. R.)*, ten po modlitwie i zebraniu musi sobie szczerze powiedzieć mniej więcej tak: „Modliłem się z nimi, przemawiałem, ale cui bono? Ja nie wiem, czy choć połowa sióstr była obecna. One i oni rozeszli się znowu do siebie. Niema między nami kleju i cementu“.

Można temu dość łatwo zaradzić, tylko nieco cierpliwości, ładu i reguł organizacyjnych. Każde zarejestrowane w księdze Koło winno otrzymać swój numer i patrona, czy patronkę stanowych. Dla panien święta panna i t. d. W dniu patrona Koło ma Mszę św., jest u spowiedzi i omawia z proboszczem swoje sprawy. W ten sposób już raz do roku mam wszystkich u siebie w swojej kancelarji i z każdym się zetknąłem osobiście. Drugi raz widzę wszystkich w dniu 11 sierpnia, a trzeci raz? Cały październik — to codzienna rewja sił. Różaniec na Mszy św. Występ z chorągwią i ze światłem tych Kół, które na dziś są zawołane. Ilość Kół rozdzielam na ilość dni powszednich w październiku. Wszystkie „dyżurne“ Koła są wyspowiadane i mają zebrania po Mszy św. na plebanji.

Wytwarza to bardzo miły nastrój i kontakt, nie mówiąc już o wyrabianiu organizacyjnem. Sprobujmy! Nawiasem dodam: każde Koło otrzymuje pisemko *Kółko Różańcowe* — kobiety, *Rycerza* — panny, chłopcy i mężczyzni — *Przewodnik Katolicki.* Nie dokładam swego grosza!

W ten sposób Różaniec wyrabia mi kadry katolickie dla przyszłego prosperowania Akcji Katolickiej.

11. Współczesny duszpasterz pilnie czuwa, by „gratia Dei in paroecia vacua“ nie była.

Tedy: *Wielki Tydzień.* — Przypomnijmy sobie (czynię to często!) młode chłopięce lata „W kościele zimno. Strasznie długo coś ksiądz czytał ze Mszału. Końca niema. O, jej!“ Cała bieda, że lud stale *słucha* nabożeństw, ale nie *współcelebruje.* Poświęćmy pół godziny czasu przed celebrą w Wielki Czwartek, Piątek i Sobotę [1]).

Zbliżmy lud do ołtarza.

W Wielką Sobotę niema ludzi w kościele z rana tam, gdzie lud nie zna nabożeństw i gdy go nie zmusić... A jak zmusić? Bardzo grzecznie! W Palmową Niedzielę ogłaszam, że 1) idąc za starą tradycją Kościoła po poświęceniu wody chrzestnej, ochrzczę wszystkie dzieci z nowej wody, które umyśliliście sobie ochrzcić we Święta. — W I i II dzień Wielkiejnocy chrztów nie będzie. I 2) zaraz po Mszy św. w Wielką Sobotę święcić będę dary wielkanocne i powinszuję Wam, Bracia, Wesołych Świąt. Rezurekcja to za wielkie święto, żebyście nosili koszyki do kościoła. Przynieście je rano w Wielką Sobotę!

W ciągu siedmiu lat takiej praktyki miałem 6 wypadków przyniesienia koszyka do poświęcenia po południu i dwa wypadki na rezurekcję. — Dosłowne i sumienne! Kościół w Wielką Sobotę przepełniony. Quod erat demonstrandum!

Poświęcenie jedno ogólne tworzy cudny Tetmajerowski obrazek, gdy kapłan z ambonki na cmentarzu przemawia, a potem z kropidłem poważnie kroczy, obchodząc szeregi długie i święcąc te z trudem zdobywane dary boże! Robi to dobrą atmosferę dla duszpasterza i jego owczarni...

X. *Życie eucharystyczne parafji.* — 1. *Wielki Czwartek.* — W dniu istotnej rocznicy Najświętszego Sakramentu zmobilizować (poza „urzędową“ adoracją parami) na 3 godzinę panny, a na piątą wieczorem kawalerów i odbyć z nimi z ambony „Godzinę Świętą“ z uzmysłowieniem historji *Dnia.* Na 8-mą wieczorem skrzyknąć dosłownie kościelną wieś czy miasteczko. Przeżyć z nimi Wieczernik i Ogród Oliwny. Chrystus pragnie, abyśmy choć *unam horam vigilare* zechcieli... Ile stąd dobrego! Nagrodą będzie obfitą ten rozełkany śpiew: *Dobranoc, Głowo Święta.*

---

[1]) *Wielki Tydzień.* — XX. Archutowski i Tomczak. *Chrześcijanizm.* — X. Zolnera. *Piękności Kościoła.* — X. Bierońskiego.

2. A znowu — na *dzień Bożego Ciała* spójrzmy, jak na rewję sił katolickich, jak na mały, parafjalny kongres Eucharystyczny. Wciągnijmy w krąg naszego zainteresowania szerokie koła parafjan. Budujmy cztery stanowe ołtarze. Wystawmy piąty ołtarz „Błogosławieństwa“ na placu przed kościołem. U mnie ten piąty ołtarz wystawiło w roku zeszłym grono urzędników państwowych i samorządowych. Róbmy to jak najefektowniej — zwłaszcza piąty. Niech dominuje. Po 15 stopniach wszedłem na ten piąty ołtarz i z wysokości drugiego piętra Chrystus błogosławił tłumom. — Procesję zorganizować tak, by wszystko, co zrzeszone szło korporacyjnie pod własnemi znakami. Zaprosić całą sąsiednią parafję z proboszczem na czele i kilka dni później odwzajemnić się.

Po *Te Deum* i błogosławieństwie odnieść N. Sakrament do kościoła, a wróciwszy na plac, od ołtarza przeczytać Ewangelję z dnia, podziękować organizacjom, fundatorom ołtarzy, uczestnikom, wznieść okrzyk na cześć Kościoła i Papieża. A wreszcie *Boże, coś Polskę.* Długo ludziska stoją na placu i gwarzą. To dobry znak! Żyją podniosłemi wrażeniami. Soli Deo gloria!

3. *Wielki Piątek.* Na godzinę 3 po południu (tradycyjna Godzina Konania) zwołać na adorację Sanctissimi mężczyzn. Odprawić z nimi „Godzinę Świętą“[1]). Na 4.30 wieczorem, czy 5 — wszystkie dzieci szkolne z parafji — w wieku szkolnym mają swoją Adorację. O 6-ej *Gorzkie Żale.*

4. Kobietom najdogodniej jest przyjść na adorację o 4-ej wieczorem w *Wielką Sobotę.* — Po Adoracji dobrze jest ze dwie, trzy godziny pospowiadać. — Najlepsza to zachęta do adoracji, która znowu najlepiej przysposobi duszę do Pokuty.

5. *Czterdziestogodzinne i dzień Adoracji Wieczystej.* — W kazaniach adoracyjnych trzeba przeprowadzać jakiś jeden temat. Mieć jeden cel na myśli. — Przykry to nieraz objaw, gdy dzień za dniem kaznodzieje jeden za drugim prowadzą ludzi nad jezioro Genezaret i do Wieczernika. Prowadzą i nie doprowadzą, bo wierzą w natchnienie. — W 40-godzinne przystroić trzeba ołtarz w specjalny tron, obraz zasłonić białą zasłoną i wogóle zachować przepisy[2]). Proboszcz niech mniej siada do konfesjonału, a więcej czuwa nad adoracją i konfesjonałami. Prześpiewać raz w raz coś z ludem. Odmówić tę, czy inną litanję publiczną. Odśpiewać

---

[1]) *Podręcznik Adoracyjny* — biskupa Pelczara. *Misyjny modlitewnik* — o.o. Redemptorystów. *Kazania pasyjne* — x. Młodzianowski-Syski.

[2]) *Ceremonjał* X. arcyb. Nowowiejski.

suplikacje. Segregować ludzi przy konfesjonałach. Niech wiedzą, że nie są zdani na los szczęścia, które szturmem biorą.

Sam Proboszcz niech rozdaje co godzina Komunję św. Ma to swoje znaczenie! Z każdą partją odmówić praeparatio i gratiarum actio. Wytworzy to taki nastrój, że każdy zrozumie, iż „Dominus prope est“...

Przed wieczornem zamknięciem N. Sakramentu niech dzwony dzwonią. A sam proboszcz niech odprawi z ludem półgodzinne rozmyślanie [1]), zakończone pacierzem i benedykcją, udzieloną przez innego kapłana.

Po *Te Deum* w ostatnim dniu z ambony podziękować raz jeszcze Bogu za otrzymane łaski, kapłanom za pracę, ludowi za taki piękny udział. Poświęcić dewocjonalja i wreszcie na *Dobranoc, o Jezu* zakończyć to przecudne nabożeństwo.

6. *Adoracje miesięczne.* —Najpiękniejszą myśl można łacno popsować. Niżej podpisany był jednym z tych, których zaprzągał i zagrzał do pracy eucharystycznej dzisiejszy nasz Biskup — Pomocny JE. Kazimierz Michalkiewicz. Pamiętajmy wszyscy Jego piękny list pasterski, ustanawiający Adorację miesięczną w diecezji (luty 1910 r.). Po dwudziestu dwu latach tu i ówdzie stygnie zapał. Szkoda!

Revertimini ad fontes Salvatoris nostri!

Przyjadł się jeden podręcznik, bierzmy drugi (Płock, Poznań, Lwów, Przemyśl). Jest specjalne pismo eucharystyczne. Znamy je wszyscy. Ale o adoracji w brzaskach każdego miesiąca nie zapominajmy.

7. *Stałe podsycanie ognia Eucharystycznego.* — Jednym z przyczynków niech będzie prowadzenie codziennej statystyki eucharystycznej. W niedzielę eucharystycznej Adoracji zawsze podaję liczbę komunikujących w ubiegłym miesiącu i wyspowiadanych. Zainteresowanie rośnie! Proboszcz ma miarę, czy linja gorliwości opada, czy się podnosi, może czynić słuszne i rzetelne wnioski. Liczenie komunikantów na sposób: „W mojej puszce mieści się około 1000“, daje w rezultacie statystykę, odcyfrowywaną na suficie, alias z łaskawej wyobraźni. Drugim: mówienie częste o wizytacji, czy nawiedzinach Sanctissimi.

Oto program, dorywczo szkicowany pracy duszpasterza w parafji wiejskiej. Pragnieniem mojem było podzielić się

[1]) *„Boski Przyjaciel“* — o. Józefa Schryversa, redemptorysty, *„Chrystus życiem duszy“* lub *„Chrystus w swoich tajemnicach“* — obydwa dzieła o. Marmiona — benedyktyna.

z Czcigodnymi Konfratrami doświadczeniem mego proboszczowania, ciężko zdobywanem i nieraz mocno atakowanem. Uważam te swoje usiłowania w sumieniu własnem za „dobre“. A że bonum est diffusivum sui, więc niech myśli te idą od serca do serc i niech tak czy inaczej obrócą się na chwałę Kościoła.

Ciężka jest praca nasza dla zbawienia dusz podjęta, aleśmy nie gorsi od tych, którzy w Polsce dawnej śpiewali:

„Nie straszny nam głód, ni żaden frasunek,
Ni nas zhołdują żadne świata hołdy,
Bo na Chrystusa my poszli werbunek,
Na Jego żołdy“.

Ks. Ignacy Cyraski.

KRONIKA KOŚCIELNA I RELIGIJNA.

I. Kronika archidiecejzlana.

Kurs duszpasterski w Wilnie.— W m. listopadzie rb. odbędzie się w Wilnie kurs duszpasterski, poświęcony sprawie Akcji Katolickiej w praktyce parafjalnej. Kurs urzadza Zarząd „Unitasu“. Szczegóły będą podane później.

Ożywienie się ruchu pątniczego do Wilna.—Ostra Brama i Kalwarja pod Wilnem od dawien dawna ściągały liczne rzesze pątników z całego kraju. Bardzo liczne partje przybywały z Kowieńszczyzny, obecnie zamkniętej dla ruchu pątniczego. W okresie wojny, okupacyj i w czasie powojennym ruch ten znacznie się zmniejszył. W tym roku dało się spostrzec znaczne ożywienie: zaczęły przybywać liczne kompanje z byłej Kongresówki i z zachodniej Polski. W pierwszej pielgrzymce z Górnego Śląska wzięło udział około 800 osób. Do ożywienia ruchu pątniczego znacznie się przyczyniło obniżenie taryfy kolejowej dla wszelkiego rodzaju wycieczek.

Zjazd Delegatów ogólno-polskiego Związku Sodalicyj Maryańskich. — Od 4—6 czerwca rb. odbył się w Wilnie Zjazd Delegatów ogólnopolskiego Związku Sodalicyj Maryańskich inteligencji męskiej. Przed otwarciem zjazdu została odprawiona uroczysta Msza św. w Ostrej Bramie. Licznie zebrani sodalisi przystąpili do Komunji św. Kazanie wygłosił Moderator Sodalicji ks. kan. Leon Żebrowski. Uroczystą inaugurację w sali Uniwersytetu zaszczycił swą obecnością J. E. Ks. Arcybiskup-Metropolita Wileński. Zjazd w imieniu Sodalicji wileńskiej powitał baron Waldemar Weyssenhoff, poczem p. Aleksander hr. Bossak-Hauke otworzył Zjazd. Ks. Arcybiskup Metropolita w przemówieniu swem zachęcał Sodalisów do dalszej wytrwałej pracy w szeregach rycerzy Maryi, poczem udzielił błogosławieństwa pasterskiego. Po powitaniach, del. Krakowa p. dr. Stanisław Salkowski wygłosił odczyt n. t.: „Jakiemi drogami wciska się do Polski bezbożnictwo“. Podczas posiedzenia plenarnego w dniu drugim Zjazdu zostały wygłoszone referaty: d-ra Bossowskiego, prof. U.S.B. p. t.: „O potrzebie odwagi cywilnej w życiu prywatnem i publicznem“, oraz ks. Fr. Kwiatkowskiego p. t.: „O stosunku Sodalicji do Akcji Katolickiej“. W dyskusji i wnioskach poruszono wiele spraw wielkiego znaczenia dla pogłębienia i ugruntowania życia katolickiego. Organiza-

cyjną część prac Zjazdu, poza przyjęciem sprawozdania Zarządu, wypełniły wybory nowych władz Związku. Do Zarządu weszli: Aleksander hr. Bossak-Hauke jako prezes Związku, p. Józef Piasecki z Krakowa jako wiceprezes, p. dr. Dymiński z Krakowa jako skarbnik, p. dr. Siess z Krakowa — sekretarz, oraz assesorowie: baron Weyssenhoff z Wilna, p. Piellich z Katowic, p. Tulecki z Rzeszowa, p. inż. Zaworski z Bochni. Po zakończeniu obrad J. E. Ks. Arcybiskup - Metropolita przyjmował uczestników Zjazdu w swoich apartamentach. Wieczorem zaś ostatniego dnia Zjazdu odbyło się towarzyskie zebranie w Domu Sodalicyjnym.

Misje parafjalne. — Dd. 8 — 11 czerwca r. b. odbyły się misje parafjalne w Dziśnie, prowadzone przez grupę misyjną świeckich kapłanów. Frekwencja była bardzo liczna, do Komunji św. przystąpiło w jedną tylko niedzielę przeszło 3.000 osób.

Dalsze prace ratownicze w Bazylice Wileńskiej.—Dn. 19 czerwca odbyło się posiedzenie Komitetu Wykonawczego Ratowania Bazyliki Wileńskiej. Przewodnictwo objął p. prezes Malecki w zastępstwie J. E. Ks. Biskupa Michalkiewicza, którego stan zdrowia nie pozwala na wzięcie czynnego udziału w naradach Komitetu. W wyniku narad postanowiono dalsze prowadzenie robót w Bazylice powierzyć firmie „Łempicki i S-ka", która w ubiegłym roku wykonała całokształt prac przy umocnieniu fundamentów portyku Bazyliki. W ciągu najbliższych dni zostanie spisana umowa na wykonanie całości prac, związanych z wzmocnieniem fundamentów pod ścianami Bazyliki i filarami. Roboty rozpoczną się niebawem. W pierwszym okresie będą one zmierzały do zabezpieczenia frontowej ściany Bazyliki i dwóch kaplic, do niej przylegających.

Akademja ku czci Fryderyka Ozanama.—D. 11 czerwca rb. odbyła się w Wilnie akademja ku czci Fryderyka Ozanama, twórcy Konferencyj św. Wincentego à Paulo, zorganizowana przez XX. Misjonarzy. Akademję zaszczycił swą obecnością JE. ks. Arcybiskup-Metropolita wileński. Na całość programu złożyły się: wykład o Ozanamie, oraz produkcje chóru i orkiestry kleryków Seminarjum Duchownego XX. Misjonarzy.

II. Stolica Apostolska.

Konsekracja biskupów wschodnio-azjatyckich. — W bazylice św. Piotra odbyła się konsekracja nowych biskupów chińskich, anamickiego i indyjskiego. Konsekratorem był osobiście Ojciec św., współkonsekratorami zaś Arcybiskup Constantini, delegat apostolski na Chiny i arcybiskup Salotti, sekretarz Propagandy. Sakrę biskupią otrzymało 6-ciu nominatów.

Boże Ciało na Watykanie. — W roku bieżącym w uroczystość Bożego Ciała odbyła się wspaniała procesja z Najśw. Sakramentem. Ojciec św. osobiscie niósł Najśw. Sakrament w procesji i udzielił błogosławieństwa na placu św. Piotra.

III. Kronika krajowa.

Nominacja Biskupa - Sufragana w Pińsku. — Ojciec św. zamianował Ks. dr. Karola Niemirę, proboszcza parafji św. Augustyna w Warszawie, biskupem tytularnym Tavii i sufraganem diecezji pińskiej. JE. Ks. Biskup-Nominat ur. 28. X. 1882 r. w Warszawie, nauki teologiczne pobierał w Seminarjum duch. warszawskiem i na Uniwersytecie Gregorjańskim w Rzymie, gdzie też otrzymał doktorat prawa, a w roku 1911 został wyświęcony na kapłana; od 1929 r. jest proboszczem kośc. św. Augustyna w Warszawie.

Konferencja unijna w Pińsku.— W dd. 7—9 września rb. odbędzie się

IV-ta zrzędu Konferencja kapłańska w sprawie Unji Kościelnej. Zgłoszenia skierowywać należy do Seminarjum duchownego w Pińsku.

Jubileusz JE. Ks. Biskupa płockiego. — D. 12 czerwca rb. odbyły się w Płocku wspaniałe uroczystości z powodu 25-lecia sakry biskupiej JE. Ks. Arcybiskupa Antoniego-Juljana Nowowiejskiego, Biskupa płockiego. W uroczystościach wzięły udział organizacje religijne, oświatowe i społeczne i liczni przedstawiciele społeczeństwa katolickiego.

Kongres eucharystyczny w Krakowie. — Dd. 25—26 czerwca odbył się wspaniały Kongres eucharystyczny archidiecezji krakowskiej.

200-lecie beatyfikacji bł. Jana z Dukli. — Rok jubileuszowy ku czci bł. Jana z Dukli ropoczął się dnia 17 stycznia w rocznicę beatyfikacji. Główne uroczystości odbędą się we Lwowie w dn. 8 — 9 lipca rb.

Zjazd Katolicki w Wągrowcu i odsłonięcie pomnika ks. J. Wujka T. J. — Wągrowiec obchodził w dn. 24 i 25 czerwca rb. niezwykłe w swych dziejach uroczystości, tu się bowiem odbył trzynasty z rzędu Zjazd Katolicki Wielkopolski, podczas którego został odsłonięty wzniesiony ofiarnością miejscowego społeczeństwa pomnik ks. Jakóba Wujka, tutaj urodzonego, pierwszego tłumacza Pisma św. na język polski. Zjazd zaszczycili swą obecnością J. Em. Ks. Kardynał-Prymas Dr. August Hlond, II. EE. Księża Biskupi: Radoński, Laubitz i Dymek, reprezentanci władz świeckich, około 60 księży i 15.000 wiernych.

Piąty Krajowy Kurs Duszpasterski. -- W Krakowie w dniach 19 — 22 września b. r. odbędzie się krajowy kurs duszpasterski. Kurs rozpatrywać będzie następujący temat: „Wychowanie chrześcijańskie jako problem duszpasterski".

IV. Kronika zagraniczna.

Statystyka Zgrom. OO. Redemptorystów. — Zgromadzenie OO. Redemptorystów, które 9 listopada 1932 roku święciło dwusetą rocznicę swego założenia, tak się przedstawia liczbowo: Zgromadzenie dzieli się administracyjnie na 21 prowincyj, 18 wiceprowincyj, dom kurji Generała Zakonu i misję chińską. Domów zakonnych liczy Zgromadzenie 364, prócz tego 4 oddzielne domy rekolekcyjne dla świeckich i 15 stacyj misyjnych. Członków wszystkich było w dniu jubileuszowym 6.240, z tego 3.230 kapłanów, 966 kleryków-profesów, 265 kleryków-nowicjuszów, 1.629 braci-profesów i 150 braci-nowicjuszów. Godność arcybiskupią, względnie biskupią, piastuje obecnie 13 Redemptorystów.

Katolicki kongres lekarzy i przyrodników niemieckich. — W dniach 13 i 14 maja odbył się w Kolonji pierwszy kongres niemieckich lekarzy i przyrodników katolickich, zorganizowany staraniem Katolickiego Związku osób z wykształceniem akademickiem. Podczas obrad Kongresu, którym przewodniczył profesor uniwersytetu dr. von Haberer, wygłoszono szereg interesujących referatów. Na zakończenie Kongresu odbyła się uroczysta akademja ku czci św. Alberta Wielkiego, genjalnego przyrodnika Średniowiecza.

OD ADMINISTRACJI.

Najuprzejmiej prosimy o regulowanie zaległości i wpłacanie prenumeraty za rok bieżący. PPWWXX. Dziekanów prosimy o łaskawą pomoc w regulowaniu należności.

Drukowano za zezwoleniem J. E. Księdza Arcybiskupa - Metropolity.

Redaktor i Wydawca KS. LEON ŻEBROWSKI, Kan. Kapit. Metropol.
DRUKARNIA ARCHIDIECEZJALNA W WILNIE.

UBEZPIECZENIA ŻYCIOWE P. T. KSIĘŻY.

Niewątpliwie nasuwa się każdemu, szczególnie w dzisiejszych czasach, myśl o konieczności zabezpieczania tak swego własnego bytu na starość, jako też bytu swej najbliższej rodziny.

Najlepszą i najpewniejszą formą takiego zabezpieczenia jest zawarcie ubezpieczenia życiowego w instytucji, dającej pełne gwarancje należytego wywiązania się ze swych zobowiązań.

Rodzaje ubezpieczeń życiowych są różne, zależnie od tego, czy ubezpieczonemu zależy jedynie na wypłacie kapitału osobie trzeciej na wypadek jego śmierci, czy też chce, by pozatem, po pewnym określonym zgóry terminie, kapitał jemu samemu za życia wypłacony został, zapewniając sobie byt na starość.

Stosownie do tego istnieje:

I. **Ubezpieczenie na przeżycie.** Składki opłacane są przez całe życie ubezpieczonego, najdalej do 84 roku życia, lub przez krótszy okres czasu, a kapitał wypłacony zostaje natychmiast w razie śmierci ubezpieczonego, lub w razie dożycia 85 roku życia.

II. **Ubezpieczenie mieszane,** które zawiera się na pewien zgóry określony okres czasu (np. na lat 15, 20, 25), a kapitał wypłacony zostaje po upływie tego czasokresu w razie dożycia go przez ubezpieczonego, zaś w razie śmierci wcześniejszej natychmiast.

III. **Ubezpieczenie t. zw. posagowe,** które zawiera się również na pewien zgóry określony termin, a kapitał wypłacony zostaje wskazanej osobie w razie dożycia tego terminu przez ubezpieczonego, w razie zaś jego wcześniejszej śmierci, również dopiero w tym terminie, jednakże opłata składek ustaje z chwilą śmierci ubezpieczającego.

Wszystkie te ubezpieczenia są zawarunkowane badaniem lekarskiem, które przeprowadza lekarz na koszt Towarzystwa, a ubezpieczenie obowiązuje od chwili wykupna polisy, t. j. zapłacenia pierwszej składki, która może być płatną rocznie, półrocznie, kwartalnie lub miesięcznie.

Ubezpieczenia zawierane mogą być w złotych w złocie, w dolarach lub frankach szwajcarskich efektywnych lub złotych.

Pragnąc P. T. Księżom pójść na rękę w zawieraniu ubezpieczeń życiowych, i uchronić ich przed plasowaniem ubepieczeń w instytucjach nieodpowiednich, zawarł Związek „UNITAS“, podobnie jak „Unitas“ w Poznaniu, umowę z Bankiem Wzajemnych Ubezpieczeń w Poznaniu „VESTA“, Oddział Główny w Warszawie, ul. Chmielna Nr. 2, w zakresie ubezpieczeń Księży naszej archi-

diecezji, przedewszystkiem ubezpieczeń życiowych, bez względu na to, czy są oni członkami Związku czy nie.

Bank Ubezpieczeń „VESTA" jest jedyną w Polsce czysto chrześcijańską instytucją asekuracyjną w dziale ubezpieczeń życiowych, a olbrzymi majątek „VESTY", znajdujący się w całości w granicach Państwa Palskiego i jej 60-letnia ogólnie znana działalność, dają pełną gwarancję należytego wywiązania się tej Instytucji ze swych zobowiązań wobec ubezpieczonych.

Zawiadamiając P. T. Księży o powyższej umowie, prosimy, aby wszyscy zawierali ubezpieczenia **jedynie za pośrednictwem Związku „Unitas" lub Redakcji „Wiad. Archid. Wil."**, która też udzieli chętnie wszelkich żądanych informacyj w tym kierunku. Zgłoszenia P. T. Księży, pragnących ubezpieczyć się, przyjmuje Redakcja „Wiadomości Archidiec. Wil." i Sekretarjat Związku Kapłanów „UNITAS" w Wilnie, zaułek Bernardyński Nr. 6.

Zaznaczamy w końcu, że „VESTA" prowadzi również działy: ogniowy, kradzieżowy i wypadkowy, zawierane być więc mogą również ubezpieczenia mienia kościelnego i prywatnego P. T. Księży od ognia i kradzieży, co zdaje się nam być ważnem ze względu na mnożące się wypadki kradzieży świętokradczych.